

*Prikaz***Milan Jazbec: *Diplomacija in varnost***

Vitrum, Ljubljana, 2002, 274 str.

Milan Jazbec doktor je filozofije, novinar, diplomat, autor brojnih recenzija, članaka i publikacija o diplomaciji, međunarodnim odnosima i sigurnosti, docent je na Fakulteti za družbene vede u Ljubljani, a uz brojne dužnosti, bio je i predavač na *Columbia University* u New Yorku i *Rice University* u Houstonu.

Knjiga *Diplomacija in varnost* interdisciplinarno je djelo koje svojim sadržajem pokriva područje diplomacije, sigurnosne studije, sociologije i organizacijskih znanja. Prema riječima autora, ona je odraz trenutka u kojemu je nastala, a to je pred sam ulazak Slovenije u NATO i EU te na dinamičan način daje presjek procesa i odnosa koji su se u Sloveniji odvijali u to vrijeme.

Strukturalno, knjigu možemo podijeliti u tri cjeline. U prvoj autor promišlja o aktualnim pitanjima sigurnosti, u drugoj je iznesena evolucija diplomacije vezana uz pojavu novih malih država u Europi, a treća cjelina posvećena je diplomaciji i sigurnosti.

Uvodne riječi knjige napisali su dr. Jamie Shea, direktor Ureda za informiranje i tisak pri NATO-u i dr. Karin Kneissl, austrijska diplomatkinja i predavač međunarodnih odnosa na brojnim sveučilištima. Ocijenivši nužnim objavljivanje ovakvih djela, poglavito s obzirom na izazove moderne sigurnosti, Jamie Shea osobito ističe potrebu upoznavanja javnog mnijenja sa svom problematikom sigurnosnih pitanja, jer "podučeno, aktivno mnijenje mora biti uključeno u takvu djelatnost", a dr. Kneissl naglašava da djelo odlikuje visok akademski pristup u kombinaciji s pogledom na stvarnost.

Nakon definiranja pojma sigurnosti, u prvom djelu knjige *Sigurnost na početku 21. stoljeća* autor daje presjek događanja na europskom kontinentu ističući da su neki događaji u europskoj povijesti bili od posebne važnosti jer su umnogome djelovali na daljnji razvoj. Kao ključne godine autor navodi 1648. (westfalski mirovni kongres) i godinu 1989. (kraj hladnog rata), a zatim razmatra razdoblje od 1989. do 2002, kada je nakon pada Berlinskog zida došlo do bitnih političkih promjena.

Autor zatim posvećuje pozornost akterima međunarodnih odnosa – državi, međunarodnim organizacijama i ostalim akterima. Nakon teoretskog razmatranja pitanja nastanka i razvoja nacionalne države, dr. Jazbec razmatra značenje manjih država za koje ističe da nikako nisu nov pojam, ali su svakako specifičan. Navodeći različite značajke manjih država koje su istaknuli brojni istraživači, dr. Jazbec ističe da je, u sociološkom smislu, ključni problem malih država problem personalnih resursa, što se može odraziti na mogućnosti i sposobnosti uspostavljanja i formiranja državne administracije i u njenom okviru diplomacije.

U poglavlju "Međunarodne organizacije" autor nakon osvrta na njihov razvoj pred čitatelja stavlja zanimljivo razmišljanje o odnosu male države i međunarodne organizacije, a zatim slijedi isto tako vrlo intrigantni dio o odnosu male države i sigurnosti.

Nadovezujući se na navedenu temu, autor prelazi na proučavanje slovenskog uključivanja u NATO savez te daje kronološki prikaz odnosa od osamostaljenja Slovenije, preko Rezolucije o ishodišnim osnovama nacionalne sigurnosti (u kojoj je 1993. formalno izrečena želja za približavanje NATO-u), kao i dopune navedene Rezolucije u siječnju 1994. u kojoj se ističe da je članstvo Slovenije u NATO savezu jedan od prioritetnih strateških ciljeva Slovenije. Slijedi pristup Slovenije u ožujku 1994. Partnerstvu za mir, prvi Individualni partnerski program (svibanj 1995), uspostava Misije Republike Slovenije u NATO-u 1997. te u ljetu 1999. pristup u Akcijski plan za članstvo. Dr. Jazbec zatim navodi razloge i argumente za članstvo Slovenije u NATO savezu, te uz gospodarske, sigurnosne i druge razloge, ističe kako je upravo NATO jamac sigurnost u Europi, a također i u svijetu.

Drugi dio pod nazivom "Evolucija diplomacije i nove male države" razmatra pojam diplomacije, njezin nastanak i razvoj, te sociološke poglede o diplomaciji novih malih država, a velika pozornost je posvećena i organizacijskim dilemama u organizaciji rada ministarstva vanjskih poslova kao i organizaciji, sastavu i veličini predstavništva (veleposlanstva).

U posljednjem poglavlju pod nazivom "Diplomacija i sigurnost" autor se osvrće na ulogu Slovenije kao regionalnog sigurnosnog aktera te na nove sigurnosne izazove: nasilne (vojni sukobi, kršenje ljudskih prava, terorizam) i nenasilne (onečišćenje okoliša, ekonomske krize, prirodne nesreće).

Diplomacija in varnost je zanimljivo djelo koje, s jedne strane, daje određenje, razvoj i odnos diplomacije i sigurnosti, a s druge strane donosi i brojne primjere i odgovore na koje je morala odgovoriti Slovenija prije ulaska u NATO savez. Stoga smatramo da je to djelo, imajući u obzir hrvatska nastojanja za ulazak u NATO, vrlo korisno štivo za sve studente, postdiplomante kao i sve one koje zanimaju ili koji se bave međunarodnim odnosima, a poglavito sigurnosnim pitanjima. Bilo bi korisno kada bi se ova knjiga, u dopunjenom izdanju koje bi sadržavalo i ulazak Slovenije u NATO, prevela i ponudila širem čitateljstvu.

Kristina Stojan